

2. Занадворова А. В., Китайгородская М. В., Розанова Н. Н. Тема пищи в повседневном общении. Еда по-русски в зеркале языка : монография. Москва : РГГУ, 2013. С. 367–368.

3. Занадворова А. В. Языковые стереотипы, характеризующие представления о питании (по материалам анкеты). *Московский лингвистический журнал*. 2003. Т. 6. № 2. С. 49–64.

4. Комлев Н. Г. Словарь новых иностранных слов (с переводом, этимологией и толкованием). Москва : Изд-во Московского университета, 1995. 141 с.

5. Комлев Н. Г. Словарь иностранных слов. Москва : Эксмо, 2006. 672 с.

6. Крысин Л. П. 1000 новых иностранных слов. Москва : АСТ-ПРЕСС, 2009. 319 с.

7. Пьянкова К. В. Лексика, обозначающая категориальные признаки пищи, в русской языковой традиции: этнолингвистический аспект: Автореф. дисс. ... канд. филол. наук. Екатеринбург. 2008.

8. Словарь иностранных слов. 9–е изд. испр. Москва : Русский язык, 1982. 608 с.

9. Теганова Т. А. Гастрономы современного английского языка: структурные и семантические особенности. *Известия вузов. Серия «Гуманитарные науки»*. 7(1) 2016. С. 38–41. https://www.isuct.ru/e-publ/gum/sites/ru.e-publ.gum/files/2016/Correct/humscience_2016_t07n01-38.pdf.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-262-6-16>

Ю. ЛИХО, В. КРАВЧЕНКО

Запорізький національний університет

ХУДОЖНЯ РЕКОНСТРУКЦІЯ ОБРАЗУ МІХАЛА ЧАЙКОВСЬКОГО В РОМАНІ І. КОРСАКА «ОТАМАН ЧАЙКА»

Маловідомі постаті в історії України продовжують поставати на сторінках романів І. Корсака. Цього разу письменник втілив задум розповісти історію унікальної особистості, авантюриста-отамана – Михайла (Міхала) Чайковського.

Роман «Отаман Чайка» побачив світ у 2010 р. І. Корсак виявляв невпинний інтерес до української історії, її поступу та творців. Протягом п'яти років І. Корсак скрупульозно вивчав біографічні факти, опрацьовував іноземні джерела про М. Чайковського. Роман «Отаман Чайка» був об'єктом вивчення М. Слабошпицького і Н. Токар.

Михайло (Міхал) Чайковський – неординарна постать в історії України ХІХ ст., за висловом М. Слабошпицького, він був людиною «потрійної лояльності» [1, с. 169]: «поляк з неіснуючої держави, пошматованої і розчавленої вкотре чужинським чоботом, не раз забризканим кров'ю своїх родаків <...> козак з українського краю, до якого прикипів усією душею, і вже тепер не відірватись довіку...» [1, с. 6], позбавлений французького громадянства, вирішує «...прийняти турецьке підданство і...мусульманство» [1, с. 62], і нове ім'я – Садик-паша.

У романі Чайковського зображено освіченим, вихованим, гідним нащадком предків (прадід Іван Брюховецький). Міхал із повагою ставився до козацьких традицій і свято дотримувався їх: «...мовою війська була українська, в поході пісні козачі кріпили дух – і те вважав ти властивим і закономірним» [1, с. 12]. Він був «...справжньою знахідкою і для дипломатичних, і для воєнних справ...» [1, с. 178], як і козакофільство у планах визвольної війни Адама Чарторийського.

Його талант не лише військового стратега («...спершу рисю, а потім вскач пішов ескадрон Чайковського, джмелями злими гуділи кулі» [1, с. 11]), але й партизанського тактика виявився в битві з російськими військами («...рухливі підрозділи завдавали клопоту ворогам з усіх боків, намети розбивав вигадливо, аби разом з різнобарвною козачою формою створити враження великої армійської сили» [1, с. 81]).

Дотримуючись біографічної лінії, І. Корсак розповів про письменницький хист Міхала, підтримуваний А. Міцкевичем. Всесвітнього визнання здобули його твори: «...швидко книги здолали межі Франції і пішли гуляти світами, а пошта приносила немало відгуків» [1, с. 45]. Міхал виявляв неабияке милосердя у справі з православними старовірами, допомагав тим, хто зазнавав

гонінь з боку російського царя: «...некрасовці [полк отамана Некраса у Стамбулі – Ю. Л.] направили до вас, бо ви, нам казали, завше раду-пораду і поміч людям даєте» [1, с. 76].

Міхал Чайковський підтримував ідею єднання українців і поляків. Опинившись у Франції, став входити до Отелю Лямбер, у якому зосереджувався штаб польської еміграції середини ХІХ ст. Згодом було вирішено, що Міхал має очолити стамбульську агенцію, адже «...опріч пана Чайки не маємо людини для перемовин і підтримування стосунків з турками» [1, с. 61]. Отаман Чайка (Міхал Чайковський) зумів зібрати єдине козацьке військо, з яким обійшов чимало країв, аби на схилі літ зрозуміти, що не для себе виборюють волю. У прагненні зобразити сильного й хороброго героя письменник не забував про силу непокірного характеру, непідвладну ні рокам, ні обставинам. Образ Міхала Чайковського подано динамічно й наближено до достовірності в історичному контексті.

Література

1. Корсак І. Отаман Чайка. Київ : Ярославів вал, 2010. 192 с.
2. Слабошпицький М. Про поляка з українською групою крові. Кілька зауваг про Міхала Чайковського й про «Отамана Чайку» Івана Корсака. *Отаман Чайка*. Київ : Ярославів вал, 2010. С. 168–188.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-262-6-17>

Т. МАНДИЧ

Херсонський державний університет

АСОЦІАТИВНА ОСНОВА МОВНОЇ ГРИ У СПОРТИВНИХ КОМЕНТАРЯХ

Мовлення спортивних коментаторів є одним із найбільш творчих у сучасному медійному просторі. Завдяки досвіду роботи в ефірі, загальній обізнаності, асоціативному мисленню коментатор здатен сповнити спортивний репортаж найрізноманітнішими